

actualisatie
kerndoelen

Kerndoelen voor burgerschap

RICHTING EN RUIMTE IN HET
CURRICULUM

- // Landelijk congres Actualisatie Kerndoelen
- // Matthijs Driebergen - Luuk Kampman
- // 10/10/2023

Inhoud

- / Van opdracht naar kerndoelen
- / Het proces
- / Stand van zaken
- / Voorbeeld van een conceptkerndoel
- / Samenhang met andere leergebieden
- / Dilemma's / Vraagstukken
- / Feedback

Vertrekpunten

- Huidige kerndoelen en programma maatschappijleer
- Startnotities
- Werkopdracht OCW
- (Aangescherpte) burgerschapswet
- Opbrengst curriculum.nu
- Wetenschappelijke inzichten rondom burgerschap
- Ervaringen uit de onderwijspraktijk

Kerndoelenteam po en vo onderbouw

Advieskring

Advieskring	Experts
<p>Vertegenwoordigers van allerlei maatschappelijke organisaties:</p> <p>Platform Mensenrechten, Respect Foundation, Nuffic, Leren voor Morgen, ProDemos, COC, Rutgers, vertegenwoordiger namens vakverenigingen mens een maatschappij</p>	<p>Evelien Tonkens, Hessel Nieuwelink, Bram Eidhof, Gert Biesta</p> <p>Individuele feedback van collega's en vakexperts</p>

Indeling kerndoelen Burgerschap

Kerdoel over:

Oefenplaats voor democratie

Diversiteit

Democratische waarden

Samenleving en rechtsstaat

Inspraak

Maatschappelijke vraagstukken

CONCEPT!

Doelformulering

Audience
Voor wie?

Behaviour
Met welk leergedrag?
(handelingswerkwoord)

Content
Met welke inhoud?

De leerling

neemt samen met anderen
besluiten

over zaken die hem direct
aangaan.

Het gaat hierbij om: *nadere uitwerking van behaviour en content*

- Heeft direct verband met de doelzin
- Bevat geen nieuwe doelen

Te denken valt aan: *toelichting*

- Concreet maken
- Meerdere schoolcontexten inpasbaar
- Eventuele relatie met andere kerndoelen binnen het leergebied
- ...

Vormgeving van leerdoelen

Wettelijke status:	Karakteristiek	
	<div style="border: 2px solid orange; border-radius: 20px; padding: 10px;"><p>Kerdoel:</p><ul style="list-style-type: none">• doelzin• uitwerking</div>	Doelformulering
Geen wettelijke status:	<ul style="list-style-type: none">• toelichting	

Karakteristiek

Belangrijke uitgangspunten voor burgerschap

- / Maatschappelijke, politieke en moreel-ethische dimensie;
- / Handelingsperspectief van de leerling centraal;
- / Burger bèn je;
- / Verantwoordelijk omgaan met democratische waarden als fundament;
- / Geen grote verschillen tussen po en vo onderbouw;
- / Geen verschillende inhouden voor vmbo en h/v

PO

De school zorgt voor een veilige omgeving waarin alle leerlingen positieve ervaringen opdoen met democratische cultuur.

Het gaat hierbij om:

- Zorgen voor een schoolomgeving met aandacht voor diversiteit en gericht op inclusie;
- Ruimte bieden waarin leerlingen verantwoordelijk leren omgaan met de waarden vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit;
- Leerlingen in aanraking laten komen met situaties waarin zij ervaring opdoen met meningsvorming, kritische denkvaardigheden en op respectvolle wijze voeren van een dialoog;
- Leerlingen ervaringen laten opdoen met gezamenlijke besluitvormingsprocessen, zoeken naar overeenstemming en omgaan met tegengestelde belangen en conflicten.

VO

De school zorgt voor een veilige omgeving waarin alle leerlingen positieve ervaringen opdoen met democratische cultuur.

Het gaat hierbij om:

- Zorgen voor een schoolomgeving met aandacht voor diversiteit en gericht op inclusie;
- Ruimte bieden waarin leerlingen verantwoordelijk leren omgaan met de waarden vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit;
- Leerlingen in aanraking laten komen met situaties waarin zij ervaring opdoen met meningsvorming, kritische denkvaardigheden en op respectvolle wijze voeren van een dialoog;
- Leerlingen ervaringen laten opdoen met gezamenlijke besluitvormingsprocessen, zoeken naar overeenstemming en omgaan met tegengestelde belangen en conflicten.

CONCEPT!!

PO

VO

De leerling verkent rechten en plichten van burgers in de democratische rechtsstaat en geeft op passende wijze vorm aan maatschappelijke en politieke betrokkenheid.

De leerling onderzoekt rechten en plichten van burgers in de democratische rechtsstaat en geeft op passende wijze vorm aan maatschappelijke en politieke betrokkenheid.

Het gaat hierbij om:

Het gaat hierbij om:

- Onderscheiden van kenmerken democratische rechtsstaat: democratie, rechtsstaat, onafhankelijke rechtspraak, rechten en plichten;
- Gesprekken voeren over de betekenis van rechten en plichten voor jezelf en voor anderen;
- Oriënteren op en deelnemen aan activiteiten die maatschappelijke betrokkenheid bevorderen.
- Oriënteren op mogelijkheden om politiek betrokkenheid te zijn.

- Onderscheiden van kenmerken van de democratische rechtsstaat: democratie, rechtsstaat, trias politica, rechten en plichten, maatschappelijke voorzieningen;
- Vragen stellen over de werking van de democratische rechtsstaat;
- Reflecteren op de betekenis van rechten en plichten voor jezelf en voor anderen;
- Oriënteren op en deelnemen aan activiteiten die maatschappelijke betrokkenheid bevorderen.
- Oriënteren op mogelijkheden om politiek betrokkenheid te zijn

CONCEPT!!

Samenhang andere leergebieden

- / Vaardigheden
- / Attitude
- / Kennis
- / Thema's, contexten: schoolpraktijk

- / Doorloop examenprogramma's

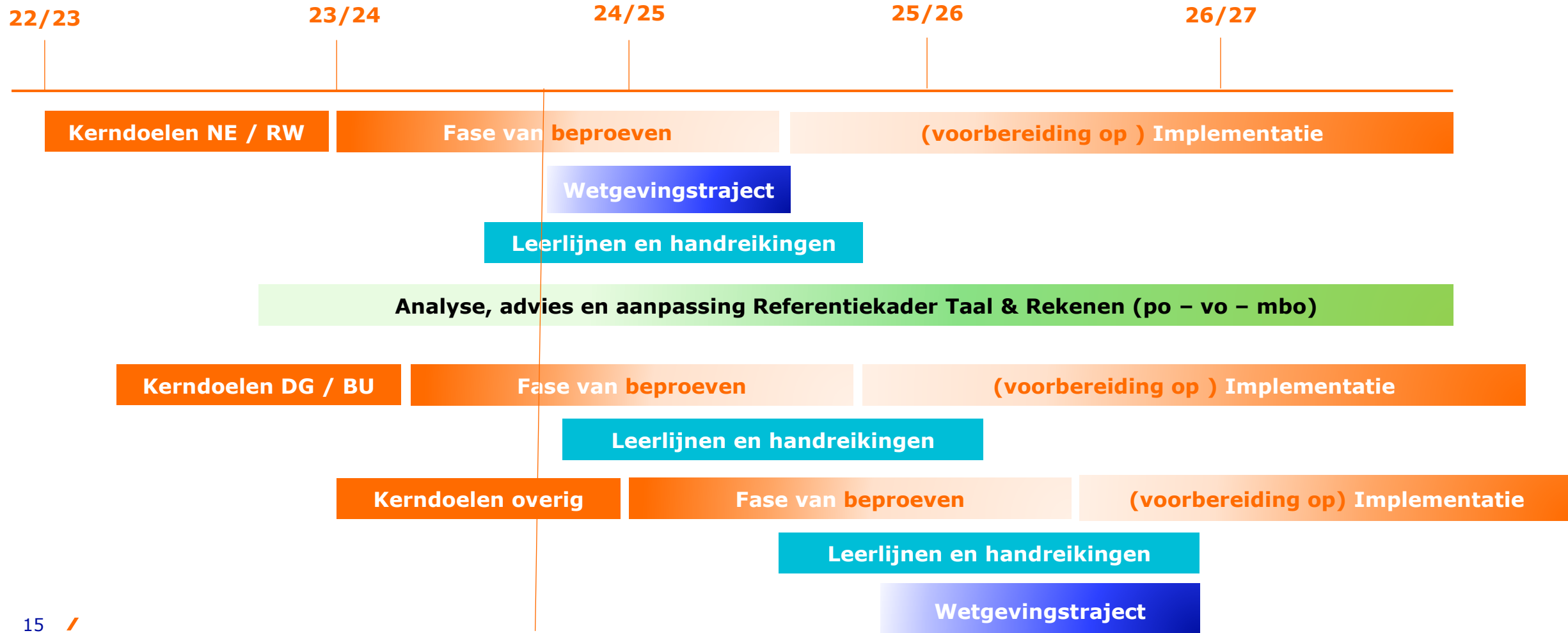
/

Dilemma's / vraagstukken

- Richting en ruimte
- Professionalisering
- Kennisbasis

Tijdslijn kerndoelen

Plaats in het curriculum

Feedback

Korte vragenlijst conceptkerndoel
en burgerschap

